

Statenmededeling

Onderwerp

Startnotitie Energieperspectief 2050

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De Startnotitie voor het Energieperspectief 2050 (Bijlage 1).

Aanleiding

In 2018 hebben uw Staten de Energieagenda 2019-2030 vastgesteld. Sindsdien is er veel veranderd. De economie groeit, bedrijven willen verduurzamen, er is een grote woningbouwopgave en duurzame opwek van energie ontwikkelt zich snel. Ook deden netcongestie en een te veel aan stikstof hun intreden met alle problemen van dien.

Om meer zicht te krijgen op de ontwikkelingen in het energiesysteem hebben diverse partijen een aantal belangrijke stappen gezet:

- Het Rijk heeft een Kabinetsvisie opgesteld, het Nationaal Programma Energie (NPE) (2023), om meer inzicht te geven in het nationale energiesysteem. Provincies en gemeenten hebben daarin een cruciale rol om op lokaal en regionaal niveau de energietransitie vorm te geven.
- De Ministers van Klimaat en Energie en Binnenlandse Zaken hebben het Programma Energiehoofdstructuur (PEH) (2024) vastgesteld. Hierin staat bevestigd dat er naast zicht op nationale onderdelen van het energiesysteem, ook zicht op het regionaal energiesysteem nodig is en de daarvoor benodigde ruimte.
- Het Rijk heeft het voorontwerp Nota Ruimte (2024) opgesteld en werkt momenteel aan een nieuwe Nota Ruimte waarin keuzes worden benoemd en richting wordt gegeven voor te maken keuzes over grote opgaven die om ruimte vragen, waaronder ook energiezekerheid.
- De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel Energiewet (2024) aangenomen.
- Het Besluit inwerkingtreding Wet Collectieve Warmte (beoogd 2026) wordt voorbereid.
- De provincie heeft in 2023 en in 2025 een Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) opgesteld. Beide programma's zijn vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Datum

11 februari 2025

Documentnummer

GS: 6071311

PS: 6075710

Programma

Milieu en Energie

- De provincie heeft onderzoek gedaan naar het energiesysteem in Noord-Brabant (2021) en de ruimtelijke consequenties van het Brabants energiesysteem richting 2050 (2023).
- De provincie heeft de ruimtelijke nationale en lokale opgaven in beeld gebracht in het Brabants Ruimtelijk Voorstel (BRV) (2023) in opdracht van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.
- Drie van de vier RES-regio's in Brabant namelijk Hart van Brabant (2024), West-Brabant (2024) en Metropool Regio Eindhoven (MRE) (2024) hebben een inventariserende energiesysteemverkenning opgesteld.

Datum

11 februari 2025

Documentnummer

GS : 6071311

PS : 6075710

Aanvullend op deze stappen heeft het Rijk alle 12 provincies verzocht om een langetermijnperspectief te schetsen voor het toekomstig regionale energiesysteem. Een eerste stap om te komen tot dit perspectief is eind 2024 gezet met de oplevering van de Bouwstenen voor het Energieperspectief 2050. Via de Statenmededeling van 2 december 2024 en de beeldvormende Themabijeenkomst van 17 januari 2025 bent u hierover geïnformeerd.

De volgende stap in dit proces is de bijgevoegde Startnotitie. In deze Startnotitie staat beschreven het waarom en wat van het Energieperspectief 2050 en de te zetten stappen om te komen tot dit perspectief. Met het Energieperspectief 2050 wordt het toekomstbeeld van het Brabantse energiesysteem richting 2050 scherper weergegeven en de energiemix die uit deze keuzes voortvloeit. We benutten hiervoor de kennis, kunde en inzichten van nu, kijken met participanten vooruit en zijn ons bewust van het feit dat we te maken hebben met een transitieopgave. Een opgave welke wordt gekenmerkt door onzekerheid, onbekendheid en onvoorziene ontwikkelingen. Provinciale Staten zullen oordeelsvormend en besluitvormend betrokken worden bij het uitwerken van het Energieperspectief 2050. Daarnaast is er een werkbezoek gepland op 14 februari 2025.

Het Energieperspectief 2050 geeft invulling aan uw motie M4-2024 "Visie op energiemix 2030 t/m 2050" en uw oproep om regie te nemen in de energietransitie. Conform "Sturen met Kaders" start de ontwikkeling van het Energieperspectief 2050 met een startnotitie. De Startnotitie kunnen Provinciale Staten oordeelsvormend agenderen. In een oordeelsvormende themabijeenkomst kunnen Provinciale Staten haar oordeel over de Startnotitie vormen en delen, evenals richting geven aan GS voor het te doorlopen proces om tot het Energieperspectief 2050 te komen.

Bevoegdheid

Provinciale Staten zijn op basis van hun kaderstellende rol bevoegd tot vaststelling van het Energieperspectief 2050 als addendum op de Energieagenda 2019-2030. Conform de afspraken uit "Sturen met Kaders" hebben Gedeputeerde Staten de Startnotitie opgesteld als startpunt voor dit proces. GS gaan op basis van deze Startnotitie graag met uw Staten in gesprek

over de richting en accenten die uw Staten wensen mee te geven aan het Energieperspectief 2050.

Datum

11 februari 2025

Documentnummer

GS : 6071311

PS : 6075710

Rollen en belangen

In de Energieagenda 2019-2030 is vastgesteld dat de provincie een faciliterende en stimulerende rol heeft in de energietransitie. Door de vele veranderingen in de maatschappij, het meer in samenhang realiseren van de provinciale opgaven en de inzet van vele partijen waaronder overheden en netbeheerders om het energiesysteem duurzaam en toekomstbestendig te maken, is de rol van de provincie ook in verandering. De regierol van de provincie op het gebied van verzwaring en uitbreiding van het energiesysteem is daar een voorbeeld van. Die rol stond nog niet op het netvlies in 2018.

Tegelijkertijd heeft de provincie een bescheiden rol in de realisatie van het toekomstig energiesysteem. Veel besluiten worden door andere partijen genomen, bijvoorbeeld investeringsbesluiten door marktpartijen en netbeheerders, en wet- en regelgeving door het Rijk of de Autoriteit Consument en Markt.

Het Energieperspectief 2050 als kader is van belang om de energiedoelen en maatschappelijke opgaven meer in samenhang te bezien. Zodat op basis hiervan uitwerking kan worden gegeven aan het toekomstgericht werken aan het energiesysteem. Waarbij het doel, evenals in de Energieagenda, is om de andere sectoren zoals landbouw, mobiliteit, economie en wonen te faciliteren in de energietransitie en de sectoren in staat te stellen om de kansen die de transitie biedt te benutten.

Categorie belang	Provinciale rollen
1. Bestuurlijk	Niet van toepassing
2. Financieel	Niet van toepassing
3. Wettelijk	Niet van toepassing
4. Beleid/uitvoering	Provincie geeft richting en pakt regie in de energietransitie middels een addendum op het beleidskader "Energieagenda 2030-2050"
5. Juridisch	Niet van toepassing

Kernboodschap

- De bijgevoegde Startnotitie Energieperspectief 2050 bevat voorgestelde invalshoeken voor het nieuw te ontwikkelen addendum op de Energieagenda 2019-2030.*

Uitgangspunt voor het addendum Energieagenda 2019-2030 is de Brabantse Omgevingsvisie en de daarin opgenomen doelstelling voor 2050 dat wij werken aan de Brabantse energietransitie, met 100% duurzame energie, grotendeels afkomstig uit Brabant en in 2030 ten minste 55% reductie van broeikasgassen ten opzichte van de uitstoot in 1990 en ten minste 50% duurzame energie.

Datum

11 februari 2025

Documentnummer

GS : 6071311

PS : 6075710

In de Startnotitie worden de drie kernwaarden: betrouwbaar, betaalbaar en omgevingsbewust uit de Bouwstenennotitie als uitgangspunt genomen. Daarnaast duiden we in de Startnotitie de leidende principes die richting gaan geven aan de te nemen keuzes in het Energieperspectief 2050. De totale energiemix en innovatie maken onderdeel uit van het Energieperspectief 2050.

2. *Een langetermijnperspectief op het energiesysteem is nodig om onze ambities en maatschappelijke opgaven op andere beleidsterreinen te kunnen realiseren.*

Om onze Brabantse opgaven toekomstbestendig te kunnen blijven ontwikkelen en mogelijk te maken zullen we verder moeten kijken dan 2030. Immers ook daarna willen we dat het in Brabant goed wonen, werken, produceren en leven is. Een goed functionerend en passend energiesysteem is hiermee onlosmakelijk verbonden en ondersteunt de ontwikkeling van de andere opgaven zoals bijvoorbeeld woningbouw en bedrijventerreinen. Het besef dat het realiseren van een robuust toekomstbestendig energiesysteem tientallen jaren in beslag neemt, maakt dat er nu geen tijd meer te verliezen is. Er moet nu actie worden ondernomen. Keuzes voor de energie-infrastructuur die het Rijk nu maakt, zoals voor waterstof en elektriciteit, zullen pas ver na 2030 gerealiseerd kunnen worden. En dus moet de blik gericht zijn op weg naar 2050.

3. *Voor dit perspectief wordt een Plan-MER opgesteld.*

In het Energieperspectief 2050 wordt ruimtelijk voorgesorteerd en keuzes voorbereid die getoetst dienen te worden op milieueffecten. Hiertoe wordt een Plan-MER opgesteld. Dit proces loopt gelijk op met het opstellen van het Energieperspectief 2050.

Consequenties

Met het Energieperspectief 2050 wordt meer duiding en richting gegeven aan het toekomstige energiesysteem in samenhang met de maatschappelijke opgaven en de mogelijkheden in de ruimte. Daardoor kunnen we nadrukkelijker invulling geven aan de regierol als het gaat om het Brabantse energiesysteem van de toekomst. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat duiden en richting geven niet direct leidt tot het maken van ruimtelijke keuzes. Keuzes over waar ontwikkelingen in de fysieke ruimte plaatsvinden worden in dit Energieperspectief niet gemaakt.

Europese en internationale zaken

Bij het opstellen van het Energieperspectief 2050 worden Europese en internationale zaken meegenomen zoals bijvoorbeeld Europees beleid of eventueel beschikbare financiële middelen. We houden ons tevens aan de gemaakte afspraken van het Klimaatakkoord (2015) om in 2050 Klimaatneutraal te zijn.

Communicatie

Los van het feit dat er inspraak mogelijk is in het Plan-MER proces komt ook het Energieperspectief 2050 tot stand door middel van een goed en zorgvuldig opgezet participatieproces. Stakeholders zoals de RES-regio's, netbeheerders, gemeenten en Brabantse inwoners maken deel uit/worden betrokken bij dit proces. Voorbeelden van te organiseren sessies zijn onder andere expertsessies en regio-ateliers om zo breed mogelijke input op te halen voor dit Energieperspectief 2050.

Datum

11 februari 2025

Documentnummer

GS : 6071311

PS : 6075710

Vervolg

- Wij doen een verzoek aan uw agendavergadering om een oordeelsvormende themabijeenkomst te organiseren. Tevens vragen wij uw Staten om inhoudelijk richting en accenten mee te geven bij de verdere uitwerking en eventuele aandachtspunten bij het te volgen proces.
- Na het zomerreces volgt een oordeelsvormende bijeenkomst.
- Gestreefd wordt naar definitieve besluitvorming in uw Staten einde 2025.

Bijlage

1. Startnotitie Energieperspectief 2050

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA